YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO
15 päivänä heinäkuuta 1982 *

Asiassa 40/82,

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään komission oikeudellisen yksikön virkamies Richard Wainwright, avustajanaan saman yksikön virkamies Peter Oliver, prosessiosoite Luxemburgissa c/o Oreste Montalto, bâtiment Jean Monnet, Kirchberg,

kantajana,

jota tukee

Ranskan tasavalta, asiamiehenään ulkoasiainministeriön oikeudellisen osaston päällikkö Gilbert Guillaume ja avustavana asiamiehenään Alexandre Carnelutti, prosessiosoite Luxemburgissa Ranskan suurlähetystö,

väliintulijana,

vastaan

Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistynyt kuningaskunta, asiamiehinään Solicitor General Ian Percival, QC, Peter Scott, QC, ja barrister Peter Langdon-Davies, sekä G. Dagtoglou, prosessiosoite Luxemburgissa Yhdistyneen kuningaskunnan suurlähetystö,

vastaajana,

* Oikeudenkäyntikieli: englanti.

jota tukee

Irlanti, asiamiehenään Chief State Solicitor Louis J. Dockery, prosessiosoite Luxemburgissa Irlannin suurlähetystö,

väliintulijana,

jossa kantaja vaatii yhteisöjen tuomioistuinta toteamaan, että Yhdistynyt kuningaskunta ei ole noudattanut ETY:n perustamissopimuksen 30 artiklan mukaisia velvoitteitaan, koska se on soveltanut siipikarjanlihan, munien ja munavalmisteiden tuonnin rajoituksia,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN,

toimien kokoonpanossa: presidentti J. Mertens de Wilmars, jaostojen puheenjohtajat G. Bosco, A. Touffait ja O. Due sekä tuomarit P. Pescatore, A. J. Mackenzie Stuart, A. O'Keeffe, T. Koopmans, U. Everling, A. Chloros ja F. Grévisse,

julkisasiamies: F. Capotorti,
kirjaaja: apulaiskirjaaja J. A. Pompe,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Euroopan yhteisöjen komissio on nostanut ETY:n perustamissopimuksen 169 artiklan nojalla kanteen, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimen kirjaamoon 4.2.1982 ja jossa yhteisöjen tuomioistuinta vaaditaan vahvistaman, että Yhdistynyt kuningaskunta ei ole noudattanut ETY:n perustamissopimuksen 30 artiklan mukaisia velvoitteitaan, koska se on kieltänyt tuonnin ja vahvistanut tuontilisenssijärjestelmän kannekirjelmässä kuvatuissa olosuhteissa.

I Oikeudenkäynnin kohde

2 Tuonnin kieltämisen osalta kannekirjelmästä ilmenee, että Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus on 1.9.1981 voimaan tulleella asetuksella kokonaisuudessaan kieltänyt tuoreen, jäädytetyn tai jäähdytetyn siipikarjanlihan, (muiden kuin siitosmuniksi tarkoitettujen) munien ja munavalmisteiden tuonnin Englantiin, Walesiin ja Skotlantiin kaikista muista jäsenvaltioista kuin Tanskasta ja Irlannista.

3 Kannekirjelmän mukaan kyseiset rajoitukset on otettu käyttöön *Importation of Animal Products and Poultry Products Order 1980* (SI 1980, N:o 14; asetus eläintuotteiden ja siipikarjatuotteiden tuonnista) -nimisen asetuksen perusteella, sellaisena kuin se on muutettuna vuosina 1980 ja 1981 annetuilla asetuksilla (SI 1980, N:o 1934 ja SI 1981, N:o 1238); mainitussa asetuksessa kielletään siipikarjatuotteiden, mukaan lukien munat ja munavalmisteet, purkaminen aluksesta Isossa-Britanniassa ilman mainitun asetuksen nojalla toimivaltaisen ministeriön antamaa yleistä tai erityistä lisenssiä.

4 Toimenpiteistä, joihin 1.9.1981 voimaan tulleet siipikarjatuotteiden tuonnin uudet rajoitukset sisältyivät, ilmoitettiin *London Gazette* ja *Edinburgh Gazette* -nimisissä julkaisuissa edellä mainittuna päivänä julkaistulla ilmoituksella. Kyseisillä toimenpiteillä (jäljempänä vuoden 1981 toimenpiteet), peruutettiin kaikki muista jäsenvaltioista tulevaan siipikarjatuotteiden tuontiin myönnetyt yleiset lisenssit ja annettiin uusia yleisiä lisenssejä vastaavien tuotteiden tuontiin Tanskasta ja Irlannista. Kyseiset uudet yleiset lisenssit koskivat (muita kuin siitosmuniksi tarkoitettuja) munia, kanan, kalkkunan, ankan, hanhen ja helmikanan tuoreita tai jäähdytettyjä ruhoja ja ruhon osia yhdessä muiden syötävien eläimenosien kanssa tai ilman niitä, sekä tällaisista ruhoista erotettuja muita syötäviä eläimenosia.

5 Komission mukaan Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus oli samaan aikaan ilmoittanut, ettei sillä ollut aikomusta myöntää tuontilisenssejä muista jäsenvaltioista kuin Tanskasta ja Irlannista tuleville siipikarjatuotteille, mukaan lukien (muut kuin siitosmuniksi tarkoitetut) munat ja munavalmisteet, mutta että se oli valmis myöntämään tällaisia lisenssejä lämpökäsiteltyjen munavalmisteiden tuontiin kaikista jäsenvaltioista.

6 Komissio väittää lisäksi, että vaikka vuoden 1981 toimenpiteitä sovelletaan ainoastaan Englantiin, Walesiin ja Skotlantiin suuntautuvaan tuontiin, vastaavia rajoituksia on saatettu voimaan jo ennen Yhdistyneen kuningaskunnan

yhteisöön liittymistä Pohjois-Irlantiin suuntautuvassa siipikarjatuotteiden tuonnissa. *Diseases of Animals (Importation of Poultry) Order (Northern Ireland) 1965* (SI 1965 NI, N:o 175; asetus eläintaudeista – siipikarjan tuonti – Pohjois-Irlanti) -nimisen asetuksen, sellaisena kuin se on muutettuna vuonna 1968 annetulla asetuksella (SI 1968 NI, N:o 106), nojalla siipikarjan ruhojen ja munien tuonnissa Pohjois-Irlantiin sovelletaan tuontilisenssijärjestelmää, josta voidaan tietyin edellytyksin poiketa ainoastaan Irlannista tulevan tuonnin osalta. Käytännössä mitään tuontilisenssejä ei myönnetä muista jäsenvaltioista kuin Irlannista ja Tanskasta tulevaan tuontiin.

7 Yhdistynyt kuningaskunta myöntää, että sen eläinten terveyttä koskevaan lainsäädäntöön sisältyy siipikarjatuotteiden osalta tuontilisenssijärjestelmä ja että se on toteuttanut vuoden 1981 toimenpiteet komission kuvaamalla tavalla. Se väittää kuitenkin, ettei kyseisiä toimenpiteitä voida pitää tuonnin kieltämisenä kokonaisuudessaan.

8 Yhdistyneen kuningaskunnan mukaan vuoden 1981 toimenpiteet olivat osa säännöskokonaisuutta, jonka tarkoituksena oli valvoa Newcastlen tautia siipikarjassa entistä tehokkaammin. Niinpä Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus oli päättänyt ottaa uudelleen käyttöön pakkoteurastukset, jos tautia vielä esiintyisi Isossa-Britanniassa, päätyen tällä tavoin noudattamaan samaa politiikkaa, jota Pohjois-Irlannissa oli jo aiemmin noudatettu. Näin ollen kaikki siipikarjaparvet, joissa Newcastlen tautia todettaisiin esiintyvän, oli 1.9.1981 lukien teurastettava, ja rokottaminen Newcastlen tautia vastaan lopetettiin samasta ajankohdasta alkaen. Kyseistä politiikkaa toteuttamalla oli tarkoitus mahdollistaa Yhdistyneen kuningaskunnan koko siipikarjan immuniteetin palauttaminen korkeimman kansainvälisesti hyväksytyn terveysluokituksen mukaiseksi.

9 Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus on kuitenkin ollut tietoinen Newcastlen taudin erittäin suuresta tarttuvuudesta. Sen mukaan kyseisen jäsenvaltion siipikarjasta tuli rokotuksen antaman suojan poistumisen vaikutuksesta täysin altis kaikille sellaisista maista tulevasta tuonnista mahdollisesti aiheutuville tartunnoille, joista virusta ei ollut hävitetty tai joissa rokotteita voitiin käyttää vapaasti. Kyseinen rokotteiden käyttö voi tosiasiallisesti estää linnuissa piilevänä esiintyvän luonnonviruskannan havaitsemisen. Tämän vuoksi Yhdistynyt kuningaskunta piti tarpeellisena soveltaa ankarampia terveysvaatimuksia tuoreen siipikarjanlihan, mukaan lukien jäähdytetty liha, munien ja munavalmisteiden tuonnissa Isoon-Britanniaan, lukuun ottamatta lämpökäsiteltyjä munavalmisteita, joissa virus ei ollut voinut säilyä aktiivisena.

10 Tämän vuoksi Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus toteaa ilmoittaneensa, että uuden politiikan voimaantuloajankohdasta alkaen kyseisten tuotteiden tuonti voitiin sallia ainoastaan maista, jotka olivat Newcastlen taudista täysin vapaita, joissa rokotteiden käyttö oli kielletty ja joissa sovellettiin pakkoteurastustoimenpiteitä, jos tautia esiintyi.

11 Yhdistyneen kuningaskunnan mukaan tuonti oli 1.9.1981 jälkeen edelleen mahdollista kaikista jäsenvaltioista, jotka täyttivät kyseiset kolme ehtoa. Niiden tietojen perusteella, jotka Yhdistyneen kuningaskunnan hallituksella tuolloin oli käytettävissään, oli kuitenkin aihetta otaksua, että Tanska ja Irlanti olivat ainoat jäsenvaltiot, jotka kykenivät täyttämään kyseiset vaatimukset. Koska kaikkien jäsenvaltioiden oli mahdollista ottaa käyttöön sama järjestelmä, jota Yhdistyneessä kuningaskunnassa, Irlannissa ja Tanskassa sovellettiin, kyseisiä toimenpiteitä ei voida Yhdistyneen kuningaskunnan mukaan rinnastaa tuonnin kieltämiseen kokonaisuudessaan. Tosiasiassa olisi jopa erittäin suotavaa, että muut jäsenvaltiot vahvistaisivat lintujen terveyden osalta samat ankarat vaatimukset kuin Yhdistynyt kuningaskunta, koska jos tällaista politiikkaa noudatettaisiin yleisesti, se mahdollistaisi siipikarjan ja siipikarjatuotteiden vapaan liikkuvuuden koko yhteisössä.

II Yhteenveto esitetyistä oikeudellisista perusteluista

12 Komissio väittää, että Yhdistyneen kuningaskunnan käyttämien kaltaisilla, muista jäsenvaltioista kuin Irlannista ja Tanskasta tulevaa siipikarjatuotteiden tuontia koskevilla rajoituksilla rikotaan perustamissopimuksen 30 artiklaa, jossa kielletään muista jäsenvaltioista tulevan tuonnin määrälliset rajoitukset ja kaikki vaikutukseltaan vastaavat toimenpiteet, ja ettei kyseisiä rajoituksia voida perustella 36 artiklan määräyksillä.

13 Komissio on Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa samaa mieltä siitä, että kaikkien jäsenvaltioiden olisi vahvistettava tavoitteekseen korkeimman mahdollisen tason saavuttaminen eläinten terveyden vaalimisessa, mutta se lisää, että eläintautien esiintymisen vähentämiseen tähtäävät toimenpiteet on pidettävä perustamissopimuksessa vahvistetuissa rajoissa.

14 Tämän näkökohdan perusteella komissio moittii erityisesti neljää Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännössä ja sen noudattamassa käytännössä ilmenevää piirrettä. Komission mukaan:

a) tuontilisenssijärjestelmä on rajoittavampi kuin on tarpeen eläinten terveyden suojelemiseksi;

b) tuontikielto on laajempi kuin on tarpeen eläinten terveyden suojelemiseksi;

c) Englannin, Walesin ja Skotlannin osalta tuontikiellossa on kysymys 36 artiklan toisessa virkkeessä tarkoitetusta mielivaltaisesta syrjinnästä;

d) Englannin, Walesin ja Skotlannin osalta tuontikiellossa on kysymys 36 artiklan toisessa virkkeessä tarkoitetusta jäsenvaltioiden välisen kaupan peitellystä rajoittamisesta.

15 Yhdistynyt kuningaskunta väittää, että vuoden 1981 toimenpiteet eivät suinkaan ole keino mielivaltaiseen syrjintään tai jäsenvaltioiden välisen kaupan peiteltyyn rajoittamiseen, vaan että ne ovat 36 artiklan mukaan täysin perusteltuja sen vuoksi, että ne ovat olennainen osa politiikkaa, jonka tarkoituksena on Newcastlen taudin täydellinen hävittäminen siipikarjasta. Tosiasiassa tällaisella politiikalla on niiden jäsenvaltioiden kanssa, jotka soveltavat samoja ankaria eläinten terveyttä koskevia vaatimuksia kuin Yhdistynyt kuningaskunta, käytävää kauppaa helpottava, ei sitä rajoittava vaikutus.

16 Tuontilisenssijärjestelmän osalta Yhdistynyt kuningaskunta palauttaa mieliin, että yhteisö on hyväksynyt tällaisen järjestelmän suu- ja sorkkataudin ja sikaruton torjumiseksi. Yhdistynyt kuningaskunta katsoo, ettei Newcastlen taudin osalta ole mitään perustetta tehdä erilaista arviota, koska jos kyseessä on epidemia, sen seuraukset voivat olla yhtä vakavat kuin suu- ja sorkkataudin tai sikaruton.

17 Asiassa väliintulijana oleva Ranskan tasavalta tukee komission johtopäätöksiä siltä osin kuin ne koskevat vuoden 1981 toimenpiteitä. Ranskan tasavallan mukaan kyseisiä toimenpiteitä ei voida pitää 36 artiklan ensimmäisen virkkeen mukaan perusteltuina, vaan ne ovat selvästi keino mielivaltaiseen syrjintään ja muista jäsenvaltioista, erityisesti Ranskasta, tulevan siipikarjatuotteiden tuonnin peiteltyyn rajoittamiseen.

18 Asiassa väliintulijana oleva Irlanti tukee Yhdistyneen kuningaskunnan tuontilisenssijärjestelmää koskevia päätelmiä. Irlannin kantana on, ettei tällainen järjestelmä ole sinänsä 36 artiklan vastainen, koska vastaus kysymykseen, onko tuontilisenssijärjestelmä perusteltu eläinten terveyden suojele-

miseksi, määräytyy sen mukaan, millaisia erityisiä vaaroja eläintuotteiden tuonnista voi aiheutua elävän karjan terveydelle.

19 Lisäksi Irlanti vetoaa siihen, että sen ja Yhdistyneen kuningaskunnan liittyessä yhteisöön sekä Irlannissa että Pohjois-Irlannissa sovellettiin rokotuskieltoon ja pakkoteurastuksiin perustuvaa politiikkaa. Näin ollen Irlannin ja Pohjois-Irlannin välillä vallitsi tuolloin siipikarjatuotteiden osalta vapaa liikkuvuus, kun taas mitään tällaisia tuotteita ei saanut tuoda Irlantiin tai Pohjois-Irlantiin Isosta-Britanniasta, jossa rokotetta edelleen käytettiin.

20 Tämän vuoksi Irlanti toteaa, että oikeudelliset perusteet, joihin komissio on vedonnut Pohjois-Irlannissa sovelletun järjestelmän osalta, ovat samat, joista on kysymys komission Irlantia vastaan nostamassa toisessa kanteessa (asia 74/82). Näin ollen Irlanti pyytää yhteisöjen tuomioistuimelta, ettei se antaisi ratkaisua Pohjois-Irlannissa sovelletuista toimenpiteistä ennen asiassa 74/82 pidettävää suullista käsittelyä.

III Tosiseikat

21 Ennen oikeudellisten perusteiden tarkastelua yhteisöjen tuomioistuin pitää tarpeellisena tuoda esille muutamia asiaan liittyviä tosiseikkoja, joilla voi olla vaikutusta kiistanalaisista kysymyksistä annettavaan arvioon.

22 Ensiksikin asianosaiset ovat yhtä mieltä siitä, että muista jäsenvaltioista Yhdistyneeseen kuningaskuntaan tulevan siipikarjanlihan ja siipikarjatuotteiden tuonnin voitiin havaita selvästi kasvaneen vuoden 1981 toimenpiteitä edeltäneiden vuosien aikana. Tämä kasvu koski erityisesti kokonaisten teurastettujen kalkkunoiden tuontia; vuonna 1980 kokonaisten kalkkunoiden tuonti Ranskasta lisääntyi erittäin merkittävästi vuoteen 1979 nähden.

23 Kiistatonta on myös, että vuoden 1981 puolivälin tienoilla Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus ja kyseisen jäsenvaltion tuottajat olivat vakavasti huolestuneita Ranskasta tulevan kalkkunoiden tuonnin jatkuvasta lisääntymisestä ja että Yhdistyneen kuningaskunnan siipikarjantuottajat toivat julki huolensa valtion tuesta, jota Ranskan tuottajien väitettiin saaneen. Näin ollen Yhdistyneen kuningaskunnan hallitukseen kohdistui lehdistön kirjoittelun vuoksi ja muista syistä tiettyjä paineita hillitä Ranskasta tulevaa siipikarjatuotteiden tuontia.

24 Toiseksi Yhdistynyt kuningaskunta ei myöskään kiistä, etteikö se olisi valinnut vuoden 1981 toimenpiteiden käyttöönottoajankohtaa siten, että niillä estettäisiin "joulukalkkunoiden" tuonti Ranskasta Isoon-Britanniaan myyntikauden 1981 aikana, eikä myöskään sitä, että kyseisen tuonnin osuus kalkkunoiden kokonaistuonnista oli edellisvuosina ollut erittäin merkittävä.

25 On myös osoitettu, että Ranska pyrki säilyttämään siipikarjansa menekin Yhdistyneen kuningaskunnan markkinoilla saattamalla syyskuussa 1981 voimaan Newcastlen tautia koskevan politiikan, joka oli paljolti samanlainen kuin se, joka Yhdistyneessä kuningaskunnassa oli vastikään vahvistettu. Rokotteiden käyttö kiellettiin ja taudin esiintyessä toteutettavat pakkoteurastukset otettiin käyttöön Ranskassa 16.9.1981 lukien. Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaiset estivät kuitenkin Ranskan siipikarjatuotteiden pääsyn alueelleen sillä perusteella, ettei Ranska ollut rajoittanut siipikarjan tuontia kolmansista maista, erityisesti Espanjasta ja tietyistä Itä-Euroopan maista, joissa rokotetta edelleen käytettiin. Ranskan hallitus toteaa, että se oli onnistunut aiemmin ajankohtana, jona Newcastlen tautitapauksia oli todettu Ranskassa mutta ei Sveitsissä, sopimaan Sveitsin kanssa järjestelystä, jolla siipikarjan tuontia Ranskasta Sveitsiin voitiin jatkaa, vaikka terveystarkastuksia rajalla olennaisesti tiukennettiin.

26 Komission toimittamista tiedoista ilmenee, että vaikka Tanskassa on jo vuodesta 1978 sovellettu rokotuskieltoon ja pakkoteurastuksiin perustuvaa politiikkaa, kyseinen jäsenvaltio sallii tuoreen siipikarjanlihan tuonnin muista jäsenvaltioista, mutta vaatii verraten tiukat terveystarkastukset rajalla, jos kysymys on sellaisista maista tulevasta tuonnista, joissa Newcastlen tautia on ilmoitettu esiintyneen viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana tai joissa kyseistä tautia vastaan rokotetaan.

27 Maailman eläintautijärjestön tilastojen mukaan ainoat jäsenvaltiot, joissa vuonna 1981 ilmoitettiin esiintyneen joitakin Newcastlen tautitapauksia, olivat Italia ja Kreikka; vuonna 1980 tautia todettiin esiintyneen Belgiassa, Saksassa, Italiassa ja Kreikassa. Viimeisin tautia koskeva ilmoitus Isosta-Britanniasta on vuodelta 1978, Ranskasta vuodelta 1976 ja Pohjois-Irlannista vuodelta 1973. Komissio tähdentää näiden lukujen osoittavan taudin esiintymisen vähentyneen jatkuvasti kaikkialla yhteisössä viimeksi kuluneiden viiden vuoden aikana.

28 Asianosaiset ovat yhtä mieltä myös siitä, että Newcastlen taudista voi olla vakavia taloudellisia seurauksia, että se on erittäin tarttuva tauti ja että sitä voidaan torjua joko politiikalla, joka perustuu sen vaikutusten valvomiseen ja

vähentämiseen yleisen tai valikoivan rokottamisen avulla, tai politiikalla, joka tähtää taudin hävittämiseen ja jota noudatettaessa rokottaminen on kielletty ja saastunut siipikarja on pakkoteurastettava aina, kun tautia esiintyy.

29 Asianosaiset myöntävät lisäksi, että rokottaminen voi estää taudin havaitsemisen, koska rokotetut linnut voivat saada luonnonvirustartunnan esimerkiksi muun kuin kotieläimenä pidettävän lajin linnuista, jotka voivat toimia viruksen kantajina ilman, että niissä ilmenee taudin oireita. Komission ja Ranskan mukaan tällainen vaara on kuitenkin puhtaasti olettamuksellinen maissa, joissa on sekä rokotettua että rokottamatonta siipikarjaa ja joissa ainuttakaan Newcastlen tautitapausta ei ole ilmoitettu esiintyneen viimeksi kuluneina vuosina.

30 Edelleen asianosaisten kesken vallitsee yhteisymmärrys siitä, että elokuussa 1981 tuolloin sovellettavan järjestelmän mukaisesti rokotetun siipikarjan osuus koko siipikarjasta oli arviolta 40 prosenttia sekä Isossa-Britanniassa että Ranskassa. Ranskan hallitus toteaa lisäksi, että sen politiikan tavoitteena oli tuolloin ensisijaisesti munivien kanojen ja siitoslintujen rokottaminen niin, että Ranskasta viedyt kanan ja kalkkunan ruhot olivat tavallisesti lähtöisin yksinomaan rokottamattomasta siipikarjasta.

IV Vuoden 1981 toimenpiteet

31 Arvioidaanpa Yhdistyneen kuningaskunnan vuoden 1981 toimenpiteiden käyttöönotossa noudattamaa oikeudellista menettelyä millä tavoin tahansa, kyseisten toimenpiteiden vaikutuksena oli se, että tuoreiden ja jäähdytettyjen siipikarjatuotteiden, (muiden kuin siitosmuniksi tarkoitettujen) munien ja muiden kuin lämpökäsiteltyjen munavalmisteiden tuonti Isoon-Britanniaan kaikista muista jäsenvaltioista kuin Irlannista ja Tanskasta kokonaisuudessaan estyi. Kyseisiä toimenpiteitä on näin ollen pidettävä perustamissopimuksen 30 artiklassa kiellettyinä määrällisiä rajoituksia vaikutukseltaan vastaavina toimenpiteinä, jollei niiden voida osoittaa olleen perusteltuja eläinten terveyden suojelemiseksi 36 artiklassa tarkoitetulla tavalla.

32 Tältä osin Yhdistynyt kuningaskunta vetoaa ensisijaisesti siihen, että vuoden 1981 toimenpiteet ovat sen uuden eläinten terveyttä ja Newcastlen tautia koskevan politiikan erottamaton osa ja ettei tällaista terveyspolitiikan muuttamista voida saattaa kyseenalaiseksi 36 artiklan perusteella. Yhdistynyt kuningaskunta katsoo, että yhteisön ja jäsenvaltioiden välisen toimivallan jaon

mukaan eläinten terveyttä koskevat asiat kuuluvat jäsenvaltioiden yksinomaiseen toimivaltaan aina siihen asti, kunnes yhdenmukaistaminen yhteisön tasolla toteutetaan. Sen mukaan kyseinen perustelu on pätevä siitä huolimatta, että Yhdistyneen kuningaskunnan siipikarjantuottajat, joita Ranskan kilpailu oman jäsenvaltionsa markkinoilla huolestutti, olivat tyytyväisiä uuden politiikan käyttöönottoon.

33 Kyseinen perustelu on oikea siltä osin, että kunkin jäsenvaltion asiana on määrittää eläinten terveyttä koskeva politiikkansa ja tarvittaessa muuttaa sitä. Näin ollen jäsenvaltioilla on periaatteessa vapaus valita, toteuttavatko ne Newcastlen taudin siipikarjalle aiheuttamien vaarojen torjumiseksi rokotuspolitiikkaa vai rokotuskieltoon ja pakkoteurastuksiin perustuvaa politiikkaa.

34 Perustelussaan Yhdistynyt kuningaskunta jättää kuitenkin ottamatta huomioon, että terveyspolitiikan vaikutukset muista jäsenvaltioista tulevaan tuontiin eivät saa ylittää yhteisön oikeudessa asetettuja rajoja. Yhdistynyt kuningaskunta väittää, ja komissio myöntää, että terveyttä koskevista ongelmista tuoreen siipikarjanlihan kaupassa 15 päivänä helmikuuta 1971 annetussa neuvoston direktiivissä 71/118/ETY (EYVL N:o L 55, s. 23) on erityisiä säännöksiä eläinten terveyteen liittyvistä syistä toteutettavista tuonnin rajoituksista ainoastaan sen 11 artiklassa, eikä näitä säännöksiä voida soveltaa käsiteltävänä olevassa tapauksessa. Tulkitaanpa säännöksiä millä tavoin tahansa, yhteisöjen tuomioistuin katsoo mainitun 11 artiklan 2–5 kohdan säännösten olevan ainoastaan alkua kyseisen alan yhdenmukaistamiskehitykselle. Näin ollen ratkaistavana olevaa kysymystä on tarkasteltava pääasiallisesti perustamissopimuksen 36 artiklan perusteella, jossa määrätään nimenomaan, että tuonnin rajoitusten on oltava perusteltuja eläinten terveyden suojelemiseksi, ja jonka toisessa virkkeessä todetaan lisäksi, etteivät tällaiset rajoitukset saa olla keino mielivaltaiseen syrjintään eivätkä jäsenvaltioiden välisen kaupan peiteltyyn rajoittamiseen.

35 Tähän mennessä esille tulleiden tosiseikkojen perusteella yhteisöjen tuomioistuin katsoo aiheelliseksi tarkastella ensin komission ja Ranskan tasavallan esittämiä väitteitä, joiden mukaan vuoden 1981 toimenpiteissä oli niiden muista jäsenvaltioista kuin Irlannista ja Tanskasta tulevaan tuontiin kohdistuneiden vaikutusten perusteella kysymys 36 artiklan toisessa virkkeessä tarkoitetusta yhteisön sisäisen kaupan peitellystä rajoittamisesta.

36 Kuten yhteisöjen tuomioistuin on asiassa 34/79, Henn ja Darby (Kok. 1979, s. 3795) 14.12.1979 antamassaan tuomiossa jo todennut, 36 artiklan toisen virkkeen tarkoituksena on estää, ettei kyseisen artiklan ensimmäisessä

virkkeessä mainituin perustein toteutettavia kaupan rajoituksia käytetä muuhun kuin niiden perusteluksi esitettyyn tarkoitukseen ja sillä tavoin, että niistä aiheutuu muista jäsenvaltioista peräisin olevien tavaroiden syrjintää tai että niillä suojellaan välillisesti tiettyä kotimaista tuotantoa.

37 Tietyt tosiseikat antavat aiheen otaksua, että vuoden 1981 toimenpiteiden tosiasiallisena tarkoituksena oli muista jäsenvaltioista, etenkin Ranskasta tulevan siipikarjatuotteiden tuonnin estäminen kaupallisin ja taloudellisin perustein. Siipikarjantuottajat olivat painostaneet Yhdistyneen kuningaskunnan hallitusta estämään kyseisen tuonnin. Se saattoi uuden politiikkansa voimaan äkillisesti, mistä oli seurauksena, että ranskalaiset joulukalkkunat eivät päässeet Yhdistyneen kuningaskunnan markkinoille myyntikauden 1981 aikana. Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus ei ilmoittanut asiasta komissiolle eikä jäsenvaltioille, joita asia koski, asianmukaisessa määräajassa, koska kirje, jossa komissiolle annettiin tieto uusista, 1.9.1981 voimaan tulleista toimenpiteistä, oli päivätty 27.8.1981. Hallitus ei pitänyt tarpeellisena keskustella uusien toimenpiteiden vaikutuksista tuontiin yhteisön toimielinten, pysyvän eläinlääkintäkomitean eikä niiden jäsenvaltioiden kanssa, joita asia koski.

38 Tässä yhteydessä on pantava merkille, että kun Yhdistynyt kuningaskunta vuonna 1964 luopui rokotuskieltoon ja pakkoteurastuksiin perustuvasta politiikasta, jota se oli siihen asti noudattanut Isossa-Britanniassa, toteuttaakseen politiikkaa, jonka tarkoituksena oli Newcastlen taudin valvominen rokottamalla, kyseistä politiikan muutosta oli valmisteltu pitkään asiantuntijakomitean laatiman varsin seikkaperäisen kertomuksen, useiden tutkimusten ja eläinlääketieteen asiantuntijoiden kanssa käytyjen perusteellisten keskustelujen avulla. Käsiteltävänä olevassa asiassa käytettävissä olevan todistusaineiston perusteella ei voida sanoa, että vastaaviin ponnistuksiin olisi ryhdytty ennen Yhdistyneen kuningaskunnan hallituksen vuonna 1981 tekemää päätöstä vuoteen 1964 asti noudattamansa politiikan uudelleen käyttöön ottamisesta. Tästä tehtävä päätelmä on, etteivät vuoden 1981 toimenpiteet olleet osa huolellisesti harkittua terveyspolitiikkaa.

39 Kyseistä päätelmää vahvistaa se tapa, jolla Yhdistynyt kuningaskunta reagoi Ranskan vaatimuksiin viimeksi mainitun jäsenvaltion pyrkiessä varmistamaan omien siipikarjatuotteidensa pääsyn Isoon-Britanniaan uudelleen sen jälkeen, kun Ranskan tasavalta oli täyttänyt Yhdistyneen kuningaskunnan hallituksen asettamat kolme ehtoa, toisin sanoen, että vientimaa on Newcastlen taudista täysin vapaa, että rokotteiden käyttö on siellä kielletty ja että siellä sovelletaan pakkoteurastustoimenpiteitä, jos tautia esiintyy. Torjuessaan Ranskasta

tulevan tuonnin sillä perusteella, ettei Ranska ollut sulkenut rajojaan sellaisista kolmansista maista tulevalta tuonnilta, joissa rokotetta edelleen käytettiin, Yhdistynyt kuningaskunta tosiasiallisesti lisäsi vielä neljännen ehdon niihin kolmeen, joista se oli aiemmin ilmoittanut komissiolle 27.8.1981 päivätyssä kirjeessään ja joiden se on väittänyt myös tässä asiassa antamassaan vastineessa olleen ainoat sovellettavat edellytykset.

40 Kaikki nämä tosiseikat yhdessä osoittavat riittävän selvästi, että vuoden 1981 toimenpiteissä on kysymys muista jäsenvaltioista, etenkin Ranskasta, tulevan siipikarjatuotteiden tuonnin peitellystä rajoittamisesta, jollei voida osoittaa, että Yhdistyneellä kuningaskunnalla ei ole eläinten terveyden suojelemiseksi ollut muuta vaihtoehtoa kuin soveltaa käsiteltävänä olevassa asiassa kiistan kohteena olevia ankaria toimenpiteitä ja etteivät vuoden 1981 toimenpiteillä määrätyt menetelmät, joilla pyrittiin saavuttamaan se korkea taso eläinten terveyden vaalimisessa, joka Yhdistyneen kuningaskunnan hallituksella oli tähtäimessään muuttaessaan Newcastlen tautia koskevaa politiikkaansa, ole näin ollen olleet rajoittavampia kuin on ollut tarpeen siipikarjan terveyden suojelemiseksi Isossa-Britanniassa.

41 Yhteisöjen tuomioistuimelle oikeudenkäynnin kuluessa toimitetuista tiedoista ilmenee, että samaan tulokseen voidaan päästä lievemmin menetelmin. Niinpä Tanskan viranomaisten muista ja jopa niistä jäsenvaltioista, joissa Newcastlen tautia on vastikään ilmennyt, tuotaville siipikarjatuotteille antama kohtelu osoittaa, että immuniteetti Newcastlen taudille on mahdollista säilyttää varsin hyvänä ilman, että täydellisesti estetään tuonti niistä maista, joissa rokotetta edelleen käytetään.

42 Yhdistynyt kuningaskunta väittää edelleen, että Ison-Britannian tilanteelle on ominaista niin laajamittainen siipikarjan tuonti, että kyseisestä tuonnista eläinten terveydelle aiheutuvat vaarat eivät ole verrattavissa Tanskan kaltaisille maille, joissa siipikarjan tuonti on vaatimatonta, aiheutuviin vaaroihin.

43 Kyseinen perustelu ei ole vakuuttava. Isossa-Britanniassa nykyisin vallitsevassa tilanteessa ainoa vaara siitä, että kotimainen siipikarja saisi tartunnan maahan tuoduista siipikarjatuotteista, sisältyy mahdollisuuteen, että jotkut teurastetuista linnuista, jotka ovat tavanomaisesti lähtöisin rokottamattomista parvista, olisivatkin olleet rokotettuja ja rokotuksen jälkeen ne olisivat saaneet tartunnan elävään siipikarjaan jollain tavoin siirtyneestä luonnonviruskannasta. Mitään täsmällistä osoitusta ei myöskään ole siitä, onko niissä jäsenvaltioissa, jotka ovat siipikarjan tärkeimpiä viejiä, kuten Ranska ja

Alankomaat, ilmennyt viimeksi kuluneiden vuosien aikana tapauksia, joissa luonnonviruskannan esiintyminen olisi varmistettu.

44 Yhdistynyt kuningaskunta tähdentää edelleen niitä erittäin vakavia seurauksia, joita tartuntavaaran toteutumisesta aiheutuisi, joskin se myöntää tällaisen tartunnan mahdollisuuden olevan pieni, vaikkei silti aivan olettamuksellinen. Yhteisöjen tuomioistuin katsoo, että sekä Isossa-Britanniassa että koko yhteisössä ja erityisesti niissä jäsenvaltioissa, jotka ovat siipikarjatuotteiden tärkeimpiä viejiä, nykyisin vallitsevassa tilanteessa maahan tuoduista siipikarjatuotteista aiheutuva tartuntavaara on niin satunnainen, ettei sillä voida perustella tuonnin kieltämistä kokonaisuudessaan niistä jäsenvaltioista, joissa rokottaminen sallitaan.

45 Näistä näkökohdista ilmenee, että Yhdistynyt kuningaskunta ei ole noudattanut perustamissopimuksen mukaisia velvoitteitaan, koska se on soveltanut toimenpiteitä, joiden vaikutuksesta tuoreiden ja jäähdytettyjen siipikarjatuotteiden, mukaan lukien (muiden kuin siitosmuniksi tarkoitettujen) munien ja muiden kuin lämpökäsiteltyjen munavalmisteiden tuonti Englantiin, Walesiin ja Skotlantiin kaikista muista jäsenvaltioista kuin Irlannista ja Tanskasta on estynyt.

46 Näin ollen Yhdistyneen kuningaskunnan asiana on perustamissopimuksen 171 artiklan nojalla toteuttaa tämän tuomion täytäntöön panemiseksi tarvittavat toimenpiteet. Tässä yhteydessä yhteisöjen tuomioistuin toteaa, että lausumansa mukaan komission aikoo ottaa yhteyttä Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisiin vuoden 1981 toimenpiteiden vuoksi keskeytyneiden kaupan virtojen viipymättä ennalleen palauttamisen mahdollistamiseksi samalla eläinten terveyttä suojellen perustamissopimuksen määräyksiä noudattaen.

V Muut riidanalaiset seikat

47 Vuoden 1981 toimenpiteiden ohella tämän kanteen yhteydessä tulee esille vielä kaksi muuta seikkaa, joista ensimmäinen on muista jäsenvaltioista kuin Irlannista ja Tanskasta tulevien siipikarjatuotteiden Pohjois-Irlantiin suuntautuvan tuonnin kieltäminen ja toinen sekä Isoa-Britanniaa että Pohjois-Irlantia koskevina toteutettujen toimenpiteiden perustana ollut Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädäntö siltä osin kuin siihen sisältyy tuontilisenssijärjestelmä. Komission mukaan viimeksi mainittu seikka voi myös vaikuttaa lämpökäsiteltyjen munavalmisteiden Englantiin, Walesiin ja Skotlantiin suuntautuvan tuonnin osalta toteutetuista toimenpiteistä annettavaan arvioon.

48 Ensiksi mainitun seikan osalta yhteisöjen tuomioistuin suostuu Irlannin hallituksen esittämään pyyntöön. Se ratkaisee tämän kysymyksen vasta, kun suullinen käsittely asiassa 74/82, komissio vastaan Irlanti, on pidetty, koska kyseisessä asiassa esille tulevat kysymykset ovat olennaisilta osiltaan samat.

49 Toiseksi mainitun seikan osalta yhteisöjen tuomioistuin toteaa, ettei sillä ole vielä riittävästi tietoa ratkaisun antamiseksi. Jättäessään käyttämättä oikeuttaan kantajan vastauksen antamiseen kirjallisessa menettelyssä ja keskittäessään valtaosan huomiostaan suullisessa käsittelyssä vuoden 1981 toimenpiteisiin komissio ei ole kylliksi täsmentänyt perustelujaan siltä osin, onko tuontilisenssijärjestelmä yhteensopiva perustamissopimuksen 30 ja 36 artiklan kanssa.

50 Komissio ei ole täsmentänyt kantaansa etenkään Yhdistyneen kuningaskunnan väitteeseen, jonka mukaan yhteisön direktiiveissä vahvistettaisiin muihin eläintauteihin kuin Newcastlen tautiin liittyvä tuontilisenssijärjestelmä, eikä myöskään Irlannin väitteeseen siitä, ettei perustamissopimuksessa yleisesti kiellettäisi kaikkia eläinten terveyteen liittyvistä syistä käyttöön otettuja tuontilisenssijärjestelmiä, vaan että tällaisen järjestelmän haitat olisi arvioitava suhteessa eläintuotteiden tuonnista elävän karjan terveydelle aiheutuviin vaaroihin.

51 Kaikkien näiden syiden vuoksi hyvä oikeudenhoito edellyttää, että komissio saa tilaisuuden antaa kantajan vastauksensa edelleen riidanalaisten seikkojen osalta yhteisöjen tuomioistuimen presidentin vahvistamassa määräajassa, että vastaaja voi vastata kyseiseen kantajan vastaukseen ja että väliintulijat saavat tilaisuuden esittää aiheellisiksi katsomansa huomautukset.

52 Se, että yhteisöjen tuomioistuin ei vielä toistaiseksi anna ratkaisua komission esittämän, tuontilisenssijärjestelmää koskevan vaatimuksen osalta, ei tarkoita, että tällaista järjestelmää voitaisiin käyttää sillä tavoin, että siitä aiheutuu olennaisilta osiltaan samanlaisia kaupan rajoituksia kuin vuoden 1981 toimenpiteistä.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN

1) on todennut, että Yhdistynyt kuningaskunta ei ole noudattanut perustamissopimuksen mukaisia velvoitteitaan, koska se on soveltanut toimenpiteitä, joiden vaikutuksesta tuoreiden ja jäähdytettyjen siipikarjatuotteiden, mukaan lukien (muiden kuin siitosmuniksi tarkoitettujen) munien ja muiden kuin lämpökäsiteltyjen munavalmisteiden tuonti Englantiin, Walesiin ja Skotlantiin kaikista muista jäsenvaltioista kuin Irlannista ja Tanskasta on estynyt;

2) on päättänyt lykätä asian ratkaisua muiden riidanalaisten seikkojen osalta ja kehottanut komissiota antamaan kyseisiä seikkoja koskevan kantajan vastauksensa yhteisöjen tuomioistuimen presidentin vahvistamassa määräajassa;

3) on päättänyt, että oikeudenkäyntikuluista päätetään myöhemmin.

Mertens de Wilmars Bosco Touffait

Due Pescatore Mackenzie Stuart O'Keeffe

Koopmans Everling Chloros Grévisse

Julistettiin Luxemburgissa 15 päivänä heinäkuuta 1982.

kirjaajan puolesta
J. A. Pompe
apulaiskirjaaja

J. Mertens de Wilmars
presidentti